

Stavby v Plzni:
Přes léto hotovo
► **strana 2**

Realitní agentura
města Plzně
pomáhá
► **strana 3**

Monika Šváblová:
Láska k divadlu
se předává z generace
na generaci
► **strana 5**

Plzeň hlásí: Kultura trvá!

Tisíce lidí navštívily v srpnu Festival na ulici, velká kulturní akce je naplánována i na září. Plzeň v září připomene 10. výročí Evropského hlavního města kultury

Tisíce lidí si užívaly na konci prázdnin hudbu v ulicích Plzně na koncertech Festivalu na ulici. Jeho partnerem je kromě města Plzně také Plzeňský kraj. Festival byl stejně jako mnoho dalších kulturních akcí součástí letošních oslav, během nichž si Plzeň připomíná, že před deseti lety se honosila titulem Evropského hlavního města kultury. Velká několikadenní kulturní akce pro širokou veřejnost je naplánována také na září. Koná se opět na náměstí Republiky, vstup je zdarma.

Akce s názvem **Plzeň v září** se koná od pátku 12. do neděle 14. září. Náměstí Republiky se na tři dny rozzáří při velkolepé zahraniční show a unikátním plzeňském divadelním programu. Součástí vrcholících oslav bude vystoupení Muaré Experience španělské akrobatické skupiny Voalá Station, francouzské pouliční divadlo Picto Facto s produkcí Lampadophores, koncert belgické skupiny The Rackers a nedělní ojedinělý večer s názvem DJKT Live propojující všechny umělecké soubory Divadla J. K. Tyla. Akci bude předcházet 11. a 12. září v prostorách TechToweru odborná mezinárodní konference prezentující nové trendy v kultuře na pozadí projektu Evropské hlavního města kultury s názvem **Kultura, která trvá!**

Více k programu akce Plzeň v září na str. 8.

Festival na ulici je tradiční plzeňskou akcí otevřenou zdarma široké veřejnosti. Letos se konal od 15. do 23. srpna. Koncerty na náměstí Republiky vždy přilákaly tisíce lidí. Na snímku je kapela Tata Bojs. Letos na akci vystoupilo na 150 účinkujících a navštívilo ji cca 75 tisíc lidí.

Foto: Jan Nedoma

Sportmanie Plzeň: Desítky tisíc lidí přišly za pohybem

V parku za OC Plzeň Plaza se ve dnech 16. až 24. srpna konala Sportmanie Plzeň 2025, letos to byl jubilejní 10. ročník této velké sportovní akce pro veřejnost v západočeské metropoli a měl rekordní návštěvnost.

V průběhu devíti dní se v areálu vystřídalo na 100 sportovních klubů a svazů z Plzně a Plzeňského kraje.

Na jednotlivých stanovištích si mohla veřejnost pod odborným dohledem trenérů a členů oddílů na vlastní kůži vyzkoušet nejrůznější sportovní dovednosti.

Děti navíc sbíraly na stanovištích do svých hracích karet razítka nebo do speciální aplikace QR kódy, za ty pak získaly medaile.

Na Sportmanii se letos udělilo rekordních 16 300 medailí a celková návštěvnost byla 55 tisíc lidí.

Více na str. 4.

Sportmanie Plzeň přilákala i letos desítky tisíc návštěvníků všech generací. Především děti využily možnosti vyzkoušet si nejrůznější druhy pohybu.

Foto: 2x Zdeněk Vaiz

Stavby v Plzni: Přes léto hotovo

Letní měsíce město Plzeň využilo k rozsáhlým stavebním pracím, do nichž investovalo desítky milionů korun. Červenec a srpen jsou klidnější, co se týče dopravy, pohybu obyvatel i jejich přepravy v městské hromadné dopravě, a tak byl stavební ruch zaměřen především na rozsáhlé rekonstrukce komunikací, ať již jde o tramvajovou trať, nebo opravy ulic včetně modernizací inženýrských sítí, navýšení parkovacích míst či parkové úpravy. Některé stavby byly dokončeny během prázdnin v rekordním čase, další pokračují.

Tramvajová trať U Jána byla za měsíc opravena

Během prvního prázdninového měsíce město zrekonstruovalo tramvajovou trať v křižovatce U Jána. Oprava včetně souvisejících nákladů stála 25 milionů korun včetně DPH, naplánována byla na letní týdny, kdy jezdí méně spojů i cestujících a stavebníci ji zvládli v rekordním čase.

Tramvajový oblouk od mostu U Jána k hlavnímu nádraží byl ve velmi špatném stavu a jeho opravu nebylo možné odkládat. V současné době jsou při obnovách kolejíšť používány moderní technologie, a to především vybudování betonové vany s protivibrační a protihlukovou vrstvou. Tato vrstva je pak používána i na boky kolejnic.

Současné s modernizací kolejíšť bývají dělány i další práce, jako například výměna inženýrských sítí, položení nových

Během července byla opravena za 25 milionů korun tramvajová trať v křižovatce U Jána.

Foto: Martin Pecuch

povrchů na komunikace, opravy nástupišť i chodníků a další úpravy, například na světelné signalizaci.

Celkové náklady na opravu trati U Jána činí 25 milionů korun včetně DPH. Vysoce nákladná samotná oprava kolejí jsou 17,8 milionu, dalších 7 milionů korun včetně DPH stály výluka, nákup a ohýbání kolejnic, úprava trakčního vedení a repase mazníků. Opravu zajišťovala firma COLAS CZ a Plzeňské městské dopravní podniky ve spolupráci se Správou veřejného statku města Plzně.

Pro křižovatku U Jána je připraven projekt celkové přestavby a doplnění chybějících přechodů a míst pro přecházení na všechna ramena, ale kvůli složitosti dopravní situace a koordinaci s dalšími důležitými stavbami byla zbývající část úprav i na doporučení policie odložena pravděpodobně na rok 2027.

Rooseveltova ulice je předlážděná

Oproti původnímu plánu – konec prázdnin – se do Rooseveltovy ulice vrátil provoz o dva týdny dříve - v polovině srpna. Rooseveltova ulice je jednou z nejpoužívanějších silnic v centru Plzně, její stav už nesplňoval požadavky na provoz. Město Plzeň její rekonstrukci naplánovalo na letní prázdniny, kdy je v centru města nižší provoz. Ulice je předlážděná, vyrovnané jsou obruby a propady dlažby v přilehlých chodnících, doplnily se varovné pásy pro nevidomé, za křižovatkou s Pražskou ulicí je nový přechod pro chodce z dvoubarvné polymerbetonové dlažby. Náklady činily 3,6 milionu korun včetně DPH.

Foto: Martin Pecuch

Komfort pro obyvatele ulice Kapitána Jaroše

Od podzimu loňského roku do letošního července probíhaly stavební práce také v ulici Kapitána Jaroše. Nyní v ní je včetně přilehlých konce Ruské ulice nově vyznačeno 37 parkovacích míst a dvě místa pro ZTP. Komunikaci lemují stromová alej tvořená šedesáti červenými javory, na ploše 1150 metrů čtverečních byl vysazen nový trávník. V křižení s přilehlými komunikacemi jsou nyní nově zvýšené křižovatkové plochy z řezané dlažby. Nové stavební úpravy také umožnily majitelům zdejších nemovitostí pohodlnější vjezd z komunikace na jejich pozemky. Stavbu za zhruba 20,5 milionu korun včetně DPH zajišťovala Správa veřejného statku města Plzně.

Lepší cesty v Křižíkových sadech

Sadový okruh patří k nejkrásnějším místům Plzně a město mu věnuje nadstandardní péči. V létě byly upraveny cesty v Křižíkových sadech. Nový materiál povrchu takzvaný park dekor je odolnější. „Jsou v něm tři frakce kameniva, každá frakce tvoří jednu vrstvu. To činí materiál odolnější. Pro jeho aplikaci jsou také důležité povětrnostní podmínky. Díky tomu, že letos v létě více pršelo, vrstva park dekoru se lépe

zpevnila,“ vysvětlila Radka Kolářová z Úseku městské zeleně Správy veřejného statku města Plzně, která o park pečuje. Pokud se materiál osvědčí, bude používán i na opravy dalších parkových cest. Náklady na výměnu povrchu obou přibližně přes sedmdesát metrů dlouhých parkových cest v Křižíkových sadech na ploše celkem 560 metrů čtverečních činí 1,15 milionu korun včetně DPH

Ulice Na Dlouhých je v novém

O letních prázdninách město dokončilo opravy v ulici Na Dlouhých od křížení s ulicí Ke Špitálskému lesu po křížení se Smrkovou na Doubravce. Rekonstrukce stála téměř 12 milionů korun včetně DPH a byla sdruženou investicí města a Vodárny Plzeň, která v lokalitě vyměnila vodovodní a kanalizační řad. Ulice je nyní již dostatečně široká i pro vozidla MHD. Ta jí nyní mohou bezpečně projíždět. Bylo totiž upraveno podélné parkování po obou stranách. Celkem je zde 19 parkovacích stání a čtyři stání K+R. Došlo také k úpravě povrchů chodníků, které byly doplněny o varovné a signální pásy a umělé vodící linie pro nevidomé. Součástí stavby je také úprava veřejného osvětlení, která se uskuteční na podzim spolu s výsadbou deseti jilmů, které nahradí pět pokácených akátů, a další parkové úpravy.

Ulice Na Dlouhých na Doubravce je nyní bezpečnější.

Foto: Martin Pecuch

V Dobřanské ulici začala rozsáhlá rekonstrukce

Rozsáhlé stavební práce byly na začátku léta zahájeny v Dobřanské ulici v Plzni na Valše. Město Plzeň investuje 58 milionů korun na dešťovou kanalizaci, přeložky a úpravy inženýrských sítí, výstavbu chodníků, autobusových zastávek a dalších úprav. Práce v úseku o délce cca půl kilometru mají být hotovy na konci příštího roku.

Město opravuje Husovo náměstí

V srpnu začala oprava komunikací na Husově náměstí v Plzni. Stavba, při které budou opraveny nejen povrchy komunikací, ale také vyměněna a osazena nová světelná signalizace, omezí průjezd po náměstí a přilehlých komunikacích. Některé linky MHD budou odkloněny i s dočasnou přeložkou zastávek. Stavba za téměř 41 milionů korun včetně DPH spolufinancovaná z fondů EU, z operačního programu. Doprava, má být hotova na konci tohoto roku.

Realitní agentura města Plzně pomáhá

Jana Nejdlová je makléřkou, která se zájemci o bydlení řeší i sociální pomoc

Realitní agentura města Plzně (RAMP) je součástí projektu Podpora dostupnosti bydlení v Plzni. Vznikla v roce 2023 jako pomoc zájemcům o bydlení, kterým se nedaří zajistit si jej vlastními silami. Jde většinou o maminky samoživitelky, seniory, ale i další, kteří se například sami nedokáží orientovat na realitním trhu nebo nejsou schopni našetřit na provize komerčním realitním kancelářím a na vysoké kauci pro majitele bytů. Agentura propojuje majitele soukromých bytů s těmi, kdo bydlení hledají. Majitelům nabízí benefity, které jsou oproti komerčním realitním agenturám nadstandardní, nájemcům pak sociální pomoc. Sehnat dostupné bydlení pomocí městské „realitky“ pomáhá makléřka Jana Nejdlová.

Jak vypadá práce makléřky, která pracuje pro městskou realitní agenturu?

Činnost realitního makléře pro mě není neznámá, pro městskou akciovou společnost Obytná zóna Sylván, která má na starost správu bytů i nebytových prostor ve vlastnictví města Plzně, pracuji na pozici makléře už 11 let. Původně jsem měla na starost primárně pronájem městských bytů a před tím jsem několik let pracovala na stejné pozici ve vlastní realitní agentuře. Nyní jsem už dva roky makléřkou v Realitní agentuře města Plzně a mojí činností je vyhledávání majitelů bytů a komunikace s nimi, od počátečních informací ohledně projektu, tak veškeré domlouvání podmínek jejich vztahu s nájemci, příprava smluv, asistence při předání bytu nájemcům i následná další komunikace – kontrola, zda vše v bytě běží, jak má. V případě potíží řeším nastalou situaci se sociálními pracovníky projektu prostřednictvím garančního pl-

nění až k případné výpovědi nájemci a jeho vystěhování. Garanční plnění jsme našetřili řešili jen ve dvou případech.

Ale teprve projekt RAMP mi ukázal i jinou stránku této práce, tou je pomoc osobám, které jsou leckdy okolím nebo okolnostmi vyčleněny na okraj společnosti. Dá se říci, že projekt z velké části změnil můj pohled na důležitost pomoci lidem, kteří si ji skutečně zaslouží. I když to není zřejmě na první pohled.

Komu tedy už RAMP pomohla?

Mám velkou radost, že už jsme dokázali pronajmout třináct bytů a ve většině případů je vše nejen bez problémů, ale někteří z nájemců se s majiteli skutečně spřátelili, jsou v kontaktu, a dokonce se i navštěvují. V jednom případě chtěla majitelka bytu nejen pomoci matce – samoživitelce, ale i si velice sedly lidsky. Ihned po ukončení prohlídek mě majitelka kontaktovala, že má naprosto jasno, s kým smlouvu uzavřít, a doteď jejich vztah funguje perfektně.

Dalším podobným případem je zabydlení bytu 1+1 na Borech, kde si též majitelka téměř ihned padla do oka se starším párem bydlícím doposud ve velmi nevyhovujících podmínkách na ubytovně. K bytu náleží i lodžie, z níž měli vybraní nájemci snad největší radost, protože paní má velkou zálibu v zahradničení a po letech skromného žití bez soukromí na ubytovně má opět možnost mít na lodžii malou zahrádku. S nájemkyní jsem se setkala po 6 měsících a přede mnou stála úplně jiná osoba. Paní doslova omládlá, protože má ona i její partner konečně klidné zázemí, které si dlouho nemohli dopřát. U takových šťastných konců si vždy říkám, jak velkou cenu má tento projekt, a určitě nemyslím tu finanční.

Jana Nejdlová je makléřkou Realitní agentury města Plzně.

Foto: Petr Eret

Co je pro agenturu nyní důležité?

Nejtěžší je získávání bytů do nabídky. Většina majitelů je zahlcena telefonáty od realitních kanceláří, které slibují ty nejvyšší služby a prověřené zájemce. Bohužel v dost případech pomoc realitní kanceláře končí při uzavření smlouvy a vyplacení provize. Naše benefity pro majitele jsou oproti běžným realitním kancelářím nadstandardní. Nabízíme jim zájemce,

kterí jsou s kolegy z Odboru dostupného bydlení a sociálního začleňování již nějakou dobu v kontaktu, znají se s nimi často i osobně. Sociální pracovníci poté pomáhají nájemcům se zabydlením a poskytují jim podporu, aby si bydlení udrželi. Vyrabujeme veškeré smlouvy a pomáháme majitelům i zájemcům zdarma. Pomáháme majitelům i v případě, že by se v bytě cokoliv poškodilo anebo pokud by došlo

k nedoplatkům za nájemné či služby, a to kompenzací v podobě garančního plnění do výše čtyřnásobku nájemného. Začátkem roku 2025 proběhla velká kampaň na propagaci projektu, po které se začali majitelé ozývat sami. Spolupráce pro ně nese opravdu velké výhody, takže jsme měli možnost nabídnout zájemcům více bytů.

Jaké byty preferujete?

Ideální jsou byty typu 1+1 nebo 2+1, o ty je největší zájem. V případě projektu jsme rádi i za zařízené byty, protože velká část našich zájemců jsou lidé, kteří nemají vlastní vybavení, bydlí nyní v azylových domech, ubytovnách či u příbuzných apod. Jsme sice schopni jim pomoci s pořízením nábytku prostřednictvím Nábytkové banky Plzeňského kraje, ale pokud je byt zařízený, je to pro nás i pro zájemce určitě přínosem.

Nemají majitelé bytů přemrštěné finanční požadavky, řešíte to s nimi?

Nesetkala jsem se s tím. Většinou představa nájemného odpovídá přibližné výši dle cenové mapy města Plzně. Samozřejmě se s majiteli snažím primárně vyřešit férové nastavení výše nájmu a služeb, ale respektujeme i fakt, že majitelé nemohou na pronajímání prodělat. Zatím se na nás obrátili ale spíše takoví majitelé, kteří do projektu šli s tím, že chtějí hlavně pomoci. A tak jsme se na odpovídající částce sešli.

Co mají dělat vlastníci, kteří chtějí dát svůj byt k dispozici RAMP?

Pokud bude chtít majitel byt pronajmout ve spolupráci s námi, určitě se může ozvat přímo mně anebo přes webové stránky města Plzně byty.plzen.eu, kde v záložce Garantované bydlení najde formulář pro nabídku svého bytu. Ráda každému vysvětlím veškeré podrobnosti spolupráce. Za nabídky budeme určitě rádi.

Statutární město Plzeň zastoupené Odborem sociálních služeb MMP vás zve na

cyklus TANEČNÍCH VEČERŮ 2025 pro dříve narozené

v malém sále Měšťanské besedy, vždy v pátek od 18.00 h.

19. 9.
Heligonky
Aleše Rusňáka

24. 10.
Plzeňské duo

21. 11.
Duo Song

19. 12.
Plzeňské duo

Akce se koná pod záštitou Ing. Jiřího Šrámků, radního pro oblast sociálních věcí a aktivního života seniorů.

Pomáhající Plzeň

Dobrokovárna i Dobroknihovna ve Fakultní nemocnici Plzeň

Fakultní nemocnice Plzeň spustila v letošním roce další dva nové dobrovolnické projekty s názvem Dobrokovárna a Dobroknihovna, které přináší pacientům zpestření a možnost kontaktu během hospitalizace. Projekt byl zahájen v červnu za aktivní spolupráce studentů Střední odborné školy užitého umění a designu v Plzni a navazuje na dlouholetou tradici dobrovolnictví ve FN Plzeň, která získala v loňském roce prestižní ocenění Ministerstva zdravotnictví ČR. „Myšlenka vytvořit projekt, který by zpříjemnil pacientům pobyt v nemocnici šálkem dobré kávy, čaje nebo nabídkou zajímavé knihy, vznikla ve spolupráci s koordinátorem dobrovolníků FN Plzeň. Malá mobilní kavárnička nabízí pacientům, ale i personálu nemocnice, kávu nebo čaj. V mobilní knihovničce si pacienti mohou sami vybrat z mnoha různých titulů literatury napříč všemi žánry. Se zahájením této činnosti nám pomohli studenti při své školní praxi, když pravidelně navštěvovali lůžkovou oddělení v areálech na Borech i Lochotíně. Sami nakonec potvrdili, že činnost pro ně byla velmi smysluplná,“ řekla náměstkyně pro ošetrovatelskou péči Andrea Mašinová.

PILSEN je tady se zářijovou dávkou zajímavostí

Začátkem září vyšlo již třetí letošní číslo magazínu PILSEN. Čtenáři se tak mohou těšit na pestrý mix informací a zajímavostí z dění v Plzni – od pohledu do bohaté historie města, přes lákavé typy z kulturní scény, až po novinky v oblasti zdravotnictví.

Magazín PILSEN je zdarma k dispozici na úřadech městských obvodů, v plzeňských infocentrech, Knihovně města Plzně i ve vybraných zdravotnických zařízeních.

Daniel Bláha: mimořádná výška i talent

Sportmanie Plzeň nabízí také setkání s těmi, kteří ve sportu uspěli. Hosty letos byli i házenkáři

Levé spojce extraligového týmu klubu Talent Plzeň Handball bude letos teprve 20 let, přesto s „áčkem“ hraje už čtvrtou sezónu. Podílí se tedy na úspěších klubu, který v několika uplynulých sezónách dosáhl v extralize vítězství a dvou stříbrných medailích. Daniel Bláha, mimo jiné také člen českého házenkářského reprezentačního týmu, držitel titulů Talent české házené sezóny 2023/2024 či Nejlepší sportovec města Plzně a Plzeňského kraje v juniorské kategorii za rok 2023, byl letos se svými 214 centimetry výšky nepřehlédnutelným hostem Sportmanie Plzeň.

Kdo vás přivedl k házené?

Rodiče. Máma je bývalá házenkářka a táta hrával basket. Máma ale měla vždycky hlavní slovo, takže vyhrála házená. Začal jsem v sedmi letech v HC Plzeň, právě tam hrála i máma.

Bylo už v dětství jasné, že budete mimořádný házenkářský talent? Vždyť extraligu jste začal hrát v 16 letech, není vám ani dvacet a jste členem národního házenkářského týmu...

Upřímně, že budu hrát v 16 letech extraligu jsem nečekal. V dětství jsem totiž žádný velký vztah ke sportu neměl. K srdci mi přirostl postupně, a to díky rodičům a i tomu, že se mi začalo dařit. A v tom asi roli hrál i nějaký ten přirozený talent, protože když to jde, tak ta láska přichází snadněji, sport vás víc baví, víc na sobě makáte, a tak se posouváte dál a dál. A v mém případě mi pomohla i má výška.

Extraligový házenkář Daniel Bláha byl hostem Sportmanie Plzeň. Foto: Zdeněk Vaiz

Jasně, vašich 214 centimetrů zmiňují téměř všichni. Jak vám ve sportu pomáhají?

V házené má velké výhody, musíte však k ní mít také rychlost a dynamiku, abyste této výhody využili co nejvíce. Pomohla mi především v přechodu z dorostu do mužské kategorie. Tím, že jsem vysoký, jsem

mohl střilet z dálky a nedostával jsem se tak často do kontaktů. Pomohlo mi to chytit se v mužské kategorii.

Jak vás v těch šestnácti letech přijal zkušební plzeňský extraligový tým?

Já se toho na začátku bál, ale všechno se stalo tak rychle... Kluci mě vzali hned, od těch nejstarších po ty mladší. Samozřejmě, že jsem nosil věci a uklízel šatnu, protože jsem byl nejmladší, ale to k tomu patří, s tím jsem počítal. Moc mě však překvapilo, jak mi hned všichni pomáhali, abych do týmu zapadl a byl jeho platnou součástí.

Nedávno jste podepsal s Talentem Plzeň smlouvu na další sezónu...

Myslím si, že na odchod z Plzně ještě nejsem připravený. Letos jsem maturoval na Střední průmyslové škole elektrotechnické, kde jsem studoval programování, a nastupuji na Západočeskou univerzitu v Plzni, kde budu studovat humanitní obory. Chci se vedle házené ještě věnovat i něčemu dalšímu.

A máte i nějaké další házenkářské plány?

Chtěl bych hrát v zahraničí, nejlépe v Německu. Je tam dobrá liga a styl házené je relativně podobný tomu mému, takže to by pro mě byla ideální cesta. Každopádně musím makat, abych se tam dostal a dokázal tam hrát.

Daniel Bláha už čtvrtou sezónu hraje za „áčko“ klubu Talent Plzeň Handball. Foto: archiv klubu

Rekonstrukce vodovodní shybky pod Radbuzou

Technicky zajímavou stavbu realizuje VODÁRNA Plzeň na řece Radbuze poblíž mostu U Jána. Dvojranná vodovodní shybka, tedy vodovodní potrubí z tvárné litiny o průměru 400 milimetrů, povede pod korytem řeky. Každé z ramen má délku více než 48 metrů a celá stavba nahradí pod řekou Radbuzou shybku z roku 1940. Shybka je důležitý propoj v rámci tlakového pásma Homolka, které zásobuje pitnou vodou centrum města Plzně. Před zahájením samotného výkopu bylo nutné zajistit přesměrování vody mimo pracovní prostor, čímž se umožnilo suché a bezpečné prostředí pro stavební práce. Vše probíhá za dozoru Povodí Vltavy a ve spolupráci s ním. Protože je stavba poblíž Náplavky, nechala vodárna postavit k bezpečnému sestupu na ni dřevěnou bezbariérovou lávku. Dále je pro cyklisty navržena objízdná trasa Štruncovými sady. Vše je na místě označeno informačními značkami. Dokončení stavby za cca 32,5 milionu korun včetně DPH je předpokládáno v říjnu.

K využití jsou další cykloboxy

Město reagovalo na zvyšující se počet cyklistů a koloběžkářů a navýšilo pro ně počet odstavných míst. Dva nové boxy jsou u autobusového terminálu na hlavním nádraží a před plzeňskou zoo. Současně se rozšířilo i parkování kol u cyklostojanů v zaklecaném prostoru na spodní palubě Hamburk. Tyto cykloboxy jsou zpoplatněné. Ty za vjezdem do autobusového Terminálu Hlavní nádraží a na parkovišti před dolním vchodem do zoo jsou zdarma, ale jen ke krátkodobému parkování do 24 hodin a umožňují zamčení pomocí číselného kódu.

Ve Škroupově 5 lze odložit nepotřebné mobily

Magistrát města Plzně nově umožňuje sběr starých, nefunkčních či nevyužívaných mobilních telefonů, a to prostřednictvím sběrného místa, které se nachází ve vstupní hale přízemí magistrátní budovy ve Škroupově 5. Místo je přístupné během provozní doby úřadu. „Chceme jít příkladem a podpořit ekologicky a společensky odpovědné chování. Věříme, že i takový drobný krok, jako je odevzdání starého nepoužívaného mobilního telefonu na sběrné místo, může ve výsledku znamenat přínos pro přírodu a budoucí generace. Doufáme, že projekt bude úspěšný a občané budou této možnosti recyklace využívat. V případě kladné odezvy nevyklučujeme ani rozšíření počtu sběrných míst,“ uvedl ředitel Úřadu správních agend Magistrátu města Plzně Petr Triner. Projekt je realizován ve spolupráci se společností Remobil, z.s. Z každého odevzdaného mobilního telefonu věnuje firma 10 korun na dobročinnost.

Pomozte naplánovat městskou mobilitu

Plzeň připravuje plán udržitelné mobility na období 2026–2035 a zajímá se o vyjádření obyvatel Plzně. „Názory veřejnosti se v Plzni stávají nedílnou součástí zpracování důležitých dokumentů. Díky nim můžeme plánovat dopravu tak, aby co nejvíc vyhovovala všem, kdo v Plzni žijí a cestují. Proto jsme připravili dotazník, který umožní každému sdělit názor a společně tak vytvořit cestování po městě snazší a příjemnější,“ uvedla ředitelka Útvaru koncepce a rozvoje města Plzně Irena Vostracká. Nový plán na období 2026–2035 se opět zaměřuje na koordinovaný rozvoj různých druhů dopravy. Mezi plánovaná opatření patří další podpora městské hromadné dopravy, zlepšení zázemí pro příměstské spoje, rozšiřování a lepší propojení cyklistické infrastruktury a dostavba městského okruhu. Zároveň se počítá s obnovou městských tříd a veřejných prostranství. Plán udržitelné mobility města Plzně je základním nástrojem pro plánování rozvoje dopravy již od roku 2016. Díky němu se podařilo realizovat mnoho významných projektů.

Do lavic zasedly tisíce žáků, čekaly na ně nové učebny i lepší sportoviště

V novém školním roce do lavic základních škol zřízovaných městem Plzní zasedlo 15 700 žáků, z toho je více než 1 800 prvňáčků. V řadě škol na ně čekají nové učebny, lepší sportoviště či herní prvky nebo jiné vylepšené prostory. Město Plzeň totiž období letních prázdnin využilo pro opravy, rekonstrukce a modernizace ve svých základních školách. Investice v celkové výši přesahující 220 milionů korun jsou hrazeny z fondů jednotlivých škol, rozpočtů magistrátního odboru investic a odboru školství, mládeže a tělovýchovy nebo evropských

fondů. Některé opravy budou dokončeny během nového školního roku.

V nové přístavbě na 13. ZŠ, která se buduje od loňského roku, vznikne 11 odborných učeben, dva pohybové sálky. Investice za téměř 100 milionů korun bude dokončena už na přelomu tohoto roku. Na 26. ZŠ v Plzni na Borech vznikají nové odborné učebny za 70 milionů. O nové prostory se rozrůstá také 11. školní jídelna v Baarově ulici, která vaří pro pět plzeňských základních škol. Spolu s rekonstrukcí výtahu pro zásobování vyjde tato investice na 44 milionů. Tyto

Ve 13. ZŠ vzniká přístavba s novými učebnami. Foto: Martin Pecuch

akce zajišťuje magistrátní odbor investic a patří mezi ty největší a jejich realizace je dokončována ještě v novém školním roce.

Řada plzeňských škol se dočkala také oprav svých sportovních zařízení. Během prázdnin byl za 2,2 milionu korun opraven povrch podlahy tělocvičny v 1. ZŠ. Celkové rekonstrukce povrchu hřiště za 2 miliony korun se dočkala také 26. ZŠ. V 33. ZŠ bylo renovováno sportoviště za 19,5 milionu a ve 20. ZŠ byl díky podpoře ve výši 5,7 milionu korun vyměněn umělý povrch hřiště. Bolevecká základní škola se dočkala opravy běžecké dráhy a výměny

původního dřevěného a zrezivělého oplocení sportovního areálu. Benešova základní škola pak zrekonstruovala půdu a vzniklo tam zázemí pro vzdělávání, byla také vyměněna okna a ochranné sítě v tělocvičně. Na zahradě 13. ZŠ byly dále vybudovány nové herní prvky a v 16. ZŠ a MŠ byly vyměněny krovy a střešní krytina budovy odloučeného pracoviště v Radčicích včetně rekonstrukce elektroinstalace, v 17. ZŠ a MŠ byly renovovány fasádní římsy, 25. základní škola zmodernizovala školní rozhlas, opravila střechu i vyměnila vchodové dveře, aby vstup do školy byl ještě lépe zabezpečen.

Rozhovor **Monika Šváblová: Lásky k divadlu se předává z generace na generaci**

Monika Šváblová na jevišti Divadla J. K. Tyla v Plzni vstupuje do své 58. sezóny. Odehrála na něm více než 190 rolí a další ji čekají. Postavy na tělo pro ni psali Miroslav Horníček i Antonín Procházka. Za svou celoživotní tvorbu získala Uměleckou cenu města Plzně. Města, jemuž se rozhodla být věrná: „Když jsem se dozvěděla, že získám Uměleckou cenu města Plzně, zabušilo mi srdíčko. Jsem Plzni a plzeňskému divadlu věrná a cítuji vděk za život, který tady prožívám. Plzeňský divák je ohromný a věrný. V Plzni se láska k divadlu předává z generace na generaci.“

Jste z uměleckého prostředí, tatínek byl akademický malíř a grafik, bydleli jste v Praze nedaleko Havlových, s nimiž se vaše rodina přátelila, znala jste děti spisovatele Jana Drdy, jezdili jste na zámek v Dobříši, kde se scházeli čeští spisovatelé... Bylo už od dětství jasné, že budete směřovat k umělecké profesi – k herectví?

Že to bude nakonec herectví, jasné nebylo. Nebyla jsem takové to suverénní dítě, které se od malička předvádí. Chodila jsem ale do přípravky baletu do Národního divadla a díky tomu jsem už jako dítě účinkovala v mnoha představeních, hlavně tedy v baletních, ať již to byla Popelka, Šípková Růženka, Labutí jezero... Občas jsem se objevila i v operách, třeba v Daliboru, Rusalice, Braniborech v Čechách. Byly to malé taneční či pohybové role, například pážata nebo trubači. V Popelce jsme s ostatními dětmi z přípravky dělali hodiny. V baletní přípravce se mnou začínal například slavný choreograf a tanečník Jiří Kilián či tanečnice, choreografka a režisérka Libuše Králová.

Bavilo vás to?

Těšilo mě to. I tehdy se dbalo na to, aby se dítě hýbalo. Stejně jako dnes chodí děti do různých kroužků, tak jsme tehdy chodili i my. Bydleli jsme v Praze na nábreží blízko Jiráskova mostu, a tak to do Národního divadla bylo jen kousek. Neměla jsem žádný velký baletní talent, ale moc se mi to líbilo, hlavně účinkování na jevišti. Zrovna na tuto svou dětskou radost jsem často vzpomínala, když jsme v Plzni hráli muzikál Billy Elliot. Hlavní role v něm ztvárnil kluci ve věku mezi deseti dvanácti lety a já si vždy, když jsem s nimi byla na jevišti, říkala: „Jé-žiš, to je jako moje dětství.“ Byli zapálení a nadšení, na jevišti je to bavilo.

„Člověk je doma tam, kde má rodinu. A já tu svou založila v Plzni“

Kdy začalo být jasné, že máte talent na herectví, že ho půjdete studovat na DAMU?

Zprvu jsem si na herectví netroufla. Protože jsem docela dobře zpívala, říkala jsem si, že bych mohla studovat zpěv na oboru hudební komedie. Jenže v tom roce, kdy jsem dělala přijímačky, se toto oddělení neotvíralo, jen studium operního zpěvu a na ten jsem vybavená nebyla. Měla jsem však za sebou účinkování v Divadle Na Vinohradech, v inscenacích Válka s mloky či Dobrý voják Švejk. Chtěli tam tehdy někoho, kdo má taneční schopnosti. Díky tomu jsem začala činohru více vnímat a líbila se mi. Taký jsem se tam sprátelila s Jiřinou Jiráskovou (pozn. redakce: herečka, dlouholetá členka Divadla Na Vinohradech a několik let také

Monika Šváblová převzala v červnu Uměleckou cenu města Plzně za své celoživotní dílo. Na jevišti Divadla J. K. Tyla za 57 sezón ztvárnila více než 190 rolí.

Foto: Miroslav Chaloupka

jeho ředitelka) a ta mi tehdy řekla: „Mondo, já se na tebe podívám.“ Připravila jsem si nějaké monology, předvedla jsem ji je a její verdikt zněl: „To je dobrý, jdi na zkoušky na DAMU.“ A tak jsem to zkusila a vzali mě. **Jak vzpomínáte na studium herectví? Byli jste tehdy velmi talentovaní ročník, vaši přítelkyně za studií prý byla Hana Maciuchová...**

Ano, Hanička byla moje velká přítelkyně a byly jsme spolu v kontaktu do poslední chvíle. V ročníku se mnou dále byly třeba Dana Kolářová, kterou jsem měla a mám moc ráda, Radka Fiedlerová, Jaruška Pokorná – všechny moc dobré herečky. Z kluků byli ohromně talentovaní Jirka Ornest, Petr Svojtka, Láda Potměšil... Byl to dobrý ročník a to je moc důležité i pro jednotlivce, pohybuje se tak v podnětném prostředí. Navíc naši paní profesorkou byla Libuška Havelková, která byla báječný pedagog, a především člověk se srdcem – chápavá, citlivá... Nikdy nás neshazovala a to je pro mladého studenta, který se teprve rozkoukává a neví, co bude a zda uspěje, moc důležité.

Vy jste hned po absolutoriu v roce 1968 nastoupila do plzeňského Divadla J. K. Tyla. Jak to nesli vaši rodiče? Mamin-

Monika Šváblová

- Narodena 10. března 1946 v Praze do rodiny výtvarníka a pedagoga Jaroslava Švába.
- Vystudovala herectví na pražské DAMU.
- Od roku 1968 členkou soubory činohry Divadla J. K. Tyla v Plzni.
- Za 57 uměleckých sezón ztvárnila v Plzni na 190 rolí, vytvořila velké postavy shakespearovského repertoáru, své mistrovství prokázala v dalších rolích ze zlatého fondu světového divadelnictví, byla například Blankou v Tramvaji do stanice touha, Eleonorou ve Lvovi v zimě či Arkadiovou v Rackovi.
- V nové sezoně ji lze spatřit v dramatu Richard III., v komedii Být nebo nebýt, v muzikálu My Fair Lady, v černé tragikomedii Jednou hole, jednou na nože či v dramatu Pohřbené dítě, kde hraje se svým manželem Pavlem Pavlovským. Právě začíná zkoušet hru Vtip, která bude mít premiéru 25. října 2025.
- Už pět desítek let tvoří manželský pár s Pavlem Pavlovským, členem činohry DJKT a bývalým šéfem tohoto souboru. Vychovali spolu dva syny.
- Je nositelkou Ceny Českého literárního fondu a Ceny Vendelína Budila za významný umělecký přínos v oboru. V roce 2018 byla uvedena do Dvorany slávy hejtmana Plzeňského kraje.

mluvím jako o chrámu a mám k ní velkou úctu. Jen jsem si, když jsem do ní poprvé vstoupila, říkala: „Jéžiš, tady je to strašně malinký.“ Srovnávala jsem ji se scénami v Praze – se Smetanovým či Národním divadlem nebo s Vinohrady.

Co vás nakonec v Plzni udrželo? Role, vaše manželství s Pavlem Pavlovským?

Všechno dohromady – naše láska a spousta rolí. Bylo mezi nimi i hodně rolí partnerských, které jsme s Pavlem dostávali. Říkám si, že člověk je doma tam, kde má rodinu, a já tu svoji nakonec založila v Plzni. Vychovali jsme tady dva kluky. A i když pak později byly nabídky z Prahy, už jsem se vrátit nechtěla. Člověk má někam patřit a já patřím sem do Plzně. Nebylo zadarmo, že mě tak silný a dobrý plzeňský činoherní soubor přijal. Vážím si toho, že jsem do něj patřila a patřím. Mám velkou úctu i před naším partnerstvím s Pavlem. Jsme manželé padesát let, před tím jsme spolu čtyři roky chodili. Je pro nás důležitá naše rodina, společná práce, vážíme si jeden druhého, vyznáváme podobné hodnoty, které jsou pro nás důležité. To vše nás drží spolu a tady v Plzni.

Jste v plzeňském divadle 57 sezón, změnilo se za tu dobu divadlo a jeho diváci? Četla jsem na webu Paměti ná-

roda vaše vzpomínky a tam říkáte, že vztah mezi diváky a souborem býval intenzivnější a soudržnější....

Myslím, že rozdíl tu jsou. Diváci za minulého režimu cítili v mnoha inscenacích podtext, hledali jinotaje, my jsme jim to z jeviště dávali. Mění se i repertoár divadel. Dřív se uvádělo více těžších kusů. Když zvu dnes někoho do divadla, tak mi často říká: „Prosím tě, ať je to komedie, my se chceme zasmát.“ Stále hrajeme Shakespeara a další vážné kusy, ale řekla bych, že celkově divadlo inklinuje k odlehčenosti.

Proměnila se i režisérská práce? Nejsou nyní i díky moderním technologiím divadelní inscenace více dělané na vizuální efekt?

Jak už jsem říkala, vše se posouvá, mění. Právě na plzeňské Nové scéně jsou k dispozici nejmodernější technologická zařízení – zvuková, projekční, světelná či pohyblivé prvky, a režiséři toho využívají. Inscenační možnosti jsou nyní jinde, než když jsem začínala. Hodně se jde po efektu, vizuálu. Herci však pořád hrají, jak nejlépe dovedou, a to se snad nemění. Dobrý herec bude dobrým hercem, i když kolem sebe bude mít jakoukoli show.

Před chvílí jste mluvila o tom, že si divák přeje odlehčenost. Autorem skvělých komedií je Antonín Procházka,

váš bývalý kolega z plzeňské činohry, který vám psal role „na tělo“...

Ano, měla jsem to štěstí. U Tondy jsem hrála asi v osmi devíti hrách, v nichž pro mě napsal role. Věděl, že jsem dělala balet, a tak třeba ve hře Ve státním zájmu mi napsal postavu bývalé tanečnice a zařadil tam i taneční výstup. Ve své Jednotce intenzivní lásky zase využil toho, že už velmi dlouho cvičím jógu. Na jevišti jsem dělala pozici sarvánga asána neboli svičku, na to jsem vždýcky v prvních řadách jen slyšela takové to udivené „hhhh“. Bylo mi tehdy totiž už přes sedmdesát.

Role pro vás napsal i Miroslav Horníček?

Pořád na něj s láskou vzpomínám. Letos v červnu to bylo 45 let od premiéry hry Setkání s Veronikou, kterou jsme společně hráli ve Velkém divadle. Když něco máte opravdu ráda, vstoupí to do vás a pořád to tam je.

I u vás v bytě je vidět že vztah mezi vámi a divadlem je hodně silný. Máte v něm vystaveno mnoho vzpomínek na vaše role i kolegy...

Je to láska, je to můj život, a tak se tomu člověk oddá. Herectví pro mě nikdy nebylo zaměstnání – je to povolání – od slova povolat.

U vás to je ještě možná umocněno hereckým manželstvím, jak už jste sama řekla, s Pavlem Pavlovským jste partnery v životě a často jste jimi byli i na jevišti. Jak náročné bylo skloubit vaše povolání a rodinu?

Náročné to bylo, ale nedalo se nic dělat a my jsme to nějak zvládli. Naši kluci sice netrávili všechny večery s námi, ale to zažívalo více dětí. Hereckých manželství bylo více i tady v Plzni. Myslím, že jsme naše kluky nešidili a věnovali jim každou volnou chvíli.

Co vás u divadla pořád drží?

Asi vědomí, že abych to zvládla, tak musím být v psychické i fyzické kondici – tedy jsem na sebe přísná, a neulevuji si. Jdu na jeviště před lidí, musím jim něco předat, a tak musím mít v sobě energii, kterou divák pocítí. Nemohu na jeviště přijít unavená, i kdybych tam měla jen dvě věty. Divák to pozná. Je to práce, kterou nelze odbýt, to bych zklamala hodně lidí. A nejsou to jen role, které mě naplňují, protože samozřejmě vím, že už nebudu hrát postavy, které táhnou celé představení. Naplňuje mě energie ostatních, těší mě setkávání se s mladšími kolegy.

Co vás čeká v nové divadelní sezoně?

Už v září začnu zkoušet hru Vtip. Měla jsem radost, když na konci minulých sezón vyšlo obsazení a měla jsem tam napsanou roli. „Jééé, budu mít co dělat,“ řekla jsem si. Je krásné, když máte něco před sebou a na něco se těšíte. Kolegové, kteří se mnou budou na představení pracovat, mi jsou blízcí a s režisérem Adamem Doležalem jsem už dělala třeba Čarodějky ze Salemu nebo Pohřbené dítě.

Jak jste prožívala, když jste se dozvěděla, že dostanete Uměleckou cenu města Plzně?

Musím upřímně říci, že mě to potěšilo, právě proto, že to je Cena města Plzně. Města, pro které jsem se rozhodla a kterému jsem věrná. Slovo věrnost je pro mě v životě důležité, a tak jsem Plzni a plzeňskému divadlu věrná a cítuji vděk za ten život, který tady prožívám. Plzeňáci jsou sví a plzeňský divák je ohromný a věrný – opět to důležité slovo a vlastnost. Nedávno se nám s Pavlem stalo, že nás zastavila jedna paní se slovy: „My vás máme v naší rodině strašně rádi. Já chodila do divadla se svými rodiči už od dětství a chodím pořád.“ Udělovali mi to velkou radost. Je hezké, jak se láska k divadlu v Plzni předává z generace na generaci.

Divadlo láká na inscenace z Avignonu i Berlína

Mezinárodní festival zavítá do Plzně po třiatřicáté

Krátce po své červencové premiéře na Avignonském festivalu přijede do Plzně nejnovější inscenace portugalského dramatika, režiséra a ředitele avignonské přehlídky Tiaga Rodriguese. Hra Vzdálenost bude uvedena na Mezinárodním festivalu DIVADLO, jehož 33. ročník se v Plzni koná od 10. do 18. září.

„Pro náš festival je poctou, že jsme se opět stali koproducenty nového díla režiséra Tiaga Rodriguese – s premiérou na Avignonském festivalu a následným turné po evropských přehlídkách. Diváci budou mít příležitost porovnat jeho režijní um s díly dalších hvězd evropského divadla,“ uvedl ředitel festivalu Jan Burian.

Kromě zmiňované inscenace Vzdálenost uvidí totiž diváci ze zahraničního výběru také německý Berliner Ensemble, který do Plzně přiveze zřídka uváděnou inscenaci Bertolta Brechta Svatá Johanka z jatek v režii Dušana D. Pařízka. Budapešťský soubor Proton světznámého režiséra Kornéla Mundruczóa v Maďarsku kvůli

Svatá Johanka z jatek je inscenací, kterou Berliner Ensemble uvede v Plzni na festivalu DIVADLO. Foto: Birgit Hupfeld

nulové podpoře státu nevystupuje a bojuje na hraně přežití. Jedinou šancí tak pro něj zůstává účinkování v zahraničí. Do Plzně přiveze inscenaci Parallax, intimní vyprávění o složitosti židovské identity napříč třemi generacemi. Tradiční host festivalu, Slovenské národné divadlo, zakončí hlavní část festivalu inscenací Tatarka režiséra Dávida Paška vycházející z literární tvorby

Dominika Tatarky. Tuzemský program se pro návštěvníky tradičně stane šancí vidět na jednom místě během pěti dnů výběr z nových, výjimečných inscenací, které se zrodily za uplynulou sezónu na scénách v Brně, Liberci, Ostravě, Plzni, Praze, Uherském Hradišti a Ústí nad Labem. Více informací a vstupenky na www.festivaldivadlo.cz.

Festival Finále nabídne fantastickou podívanou

Festival Finále Plzeň ve dnech od 26. září do 1. října opět nabídne to nejlepší z české filmové, dokumentární, televizní, internetové a studentské tvorby. Soutěžní snímky budou posuzovat odborné poroty složené z renomovaných zahraničních filmařů a filmařek. Připraven je také bohatý doprovodný program. Předprodej vstupenek byl zahájen ve čtvrtek 4. září v 9 hodin online na www.festivalfinale.cz, kde lze také najít informace o aktuálním dění. Více o festivalu přinášíme také v rozhovoru s jeho ředitelkou Evou Veruňkovou Košařovou (na snímku).

Jaký bude letošní, už třicátý osmý, ročník Finále Plzeň?

Moc nás těší, že se nám daří každým rokem posouvat úroveň festivalu výš a naplňovat naše vize, trůfám si tak tvrdit, že 38. ročník bude opět o něco lepší než ten předchozí, i když 37. Finále Plzeň bylo v mnoha směrech výjimečné. Návštěvníci se mohou těšit opět na průřez a kurátorský výběr toho nejlepšího, co v české

kinematografii za poslední rok vzniklo včetně mnoha premiér či předpremiér, na několik stovek filmových hostů i pestrý doprovodný program. Zkrátka Plzeň se opět stane na týden centrem celého českého filmu.

Finále je největší přehlídka tuzemské filmové, televizní a internetové tvorby. V čem je pro diváky a filmaře zajímavé?

Co se týká přínosu pro diváky i filmaře, je Finále Plzeň nezastupitelné v tom, že se na akci prezentuje téměř celá česká kinematografie a návštěvníci mají příležitost setkat se s tvůrci a diskutovat s nimi o jejich filmech. Na festival každoročně přijíždí také několik desítek zahraničních hostů, kteří se zaměřují na českou kinematografii a vybírají tituly pro zahraniční festivaly a přehlídky. Na rozdíl od velkých festivalů je v Plzni uvolněnější a klidnější atmosféra, festival poskytuje více času pro formální i neformální setkávání, případně více prostoru pro návštěvu kina, tedy možnost vidět film na velkém plátně, nejen na obrazovce ve videotece.

Na co se mohou diváci letos těšit?

Určitě na čerstvou novinku Franz od Agnieszky Holland. Tímto životopisným dramatem o Kafkovi zahájíme celý festival. Zakončí ho naopak světová premiéra Něco za něco s Annou Polívkovou. Navíc se diváci letos poprvé budou moci podívat i na slavnostní předávání cen. Do prodeje totiž uvolníme část lístků. Dále bych určitě vyzdvihla filmy jako Karavan s Aňou Geislerovou, který se probíjval až do Cannes, velmi diskutovaného Sbormistra, první český viet-film Letní škola 2001, Otce Terezy Nvotové, kterého čeká premiéra v Benátkách, nebo Pohádky po babičce na motivy příběhů Arnošta Goldflama. Z premiér mohou zmínit snímky Gerta Schnirch podle románu Kateřiny Tučkové s Oskarem Hesem a Milenou Steinmasslovou, novou sérii Metody Markovič, tentokrát s podtitulem Straka, minisérii Monyová o zavražděné české spisovatelce v podání Terezy Ramba nebo příběh Máma, ve kterém Jiří Strach vypráví o mladé mentálně postižené ženě s nelehkým osudem v kulisách 80. let. Z lehčích snímků můžu pozvat na Srnky se Štěpánem Kozubem.

Podzim v Besedě: Od houslí po rokenrol

Slavná jména a silné příběhy zaplní na podzim plzeňskou Městanskou besedu. Vystřídají se tu housle, bigbít, černý humor i mafiáni.

Světznámý český houslista Václav Hudeček už v patnácti letech vystupoval v Londýně s Royal Philharmonic Orchestra. Dnes sám objevuje a vede mladé talentované houslisty. Na koncertě v Plzni s ním vystoupí právě jeden z nich, laureát Pražského jara Jan Novák. Na klavír je 4. října doprovází Lukáš Klánský.

Energií bude 8. října z pódia rozdávat zpěvák Luboš Pospíšil. S omlazenou kapelou 5P zahrají hity ze zlaté éry.

Hned o den později se lze v Městanské besedě setkat s průkopníkem investigativní žurnalistiky u nás a autorem podcastu České podsvětí. Josef Klíma pozve na výlet do divokých devadesátek a bude vám vyprávět o mafiánech od Jonáka po Krejčíře.

Herec Igor Chmela 12. října, tentokrát i jako režisér a scénárista, pozve do jedné tak trochu vyšínuté domácnosti v divadelní komedii Rozptýlení o vytopeném bytě, hysterické sousedce i zjeveném duchu. Hrají také Lenka Vlasáková a Jan Dolanský. Na divadlo naváže krátký dojemný film Barcarole.

Když v 60. letech The Beatles udávali tón světové hudbě, Karel Kahovec zase

zářil jako pěvecká hvězda českého bigbítu. Jejich hudební světy se prolnou 19. října v Městanské besedě, kde Karel Kahovec vystoupí s kapelou The Beatles Revival.

Přesně před šedesáti lety se s Plzní loučil koncertem na Výstavišti Václav Nec-kář, když končil své angažmá v Divadle Alfa. V Praze pak působil v Divadle Rokoko, účinkoval ve formaci Golden Kids, založil s bratrem skupinu Bacily a zařadil se k našim nejpobulárnějším zpěvákům. Plzeň ho opět přivítá 5. listopadu, kdy v Městanské besedě zazpívá své nejznámější hity.

Program Městanské besedy a Kina Beseda je na www.mestanskabeseda.cz.

V Moving Station ožívá příběh z koncentračního tábora

Centrum pro současné umění a vzdělávání Moving Station slaví letos 25 let. V rekonstruované secesní nádražní budově se pravidelně konají špičková představení nezávislé divadelní a taneční scény, filmové projekce, festivaly a řada dalších akcí. Moving Station spravuje od počátku organizace Johan, která mimo jiné také produkuje vlastní původní inscenace s vazbou na region. Tou nejnovější je hra Madame M. inspirovaná skutečným osudem vězeňkyně koncentračního tábora v Holýšově paní Marie-Marguerite Michelin.

Jitka Doubravová jako Madame M. – inscenaci uvede Moving Station.

„Inscenace není rekonstrukcí příběhu. Zajímá nás jedinečný ženský hlas, kontrast elegance a samého dna lidskosti, osobní prožívání hranice mezi životem a smrtí, pocit bezvýznamnosti, bezvýchodnosti,“ uvedl umělecký ředitel Moving Station, režisér a autor konceptu Roman Černík. Na tvorbě inscenace se podílela také představitelka titulní role herečka Jitka Doubravová.

Premiéra je naplánována na 18. září v rámci Mezinárodního festivalu Divadlo, jako součást programové sekce Johan uvádí... Na scéně Moving Station se od 10. do 18. září tradičně představí neaktuálnější a nejzajímavější počiny na hranici divadla a jiných performativních oborů.

Vstupenky jsou k dostání prostřednictvím sítě GoOut.

Festival Na konci léta

Sdružení Ty a Já pořádá v plzeňské Proluce v sobotu 13. září festival Na konci léta. Představí se na něm nejen handicapovaní umělci, ale i profesionální hudebníci. Program začíná ve 13 hodin a návštěvníci se mohou těšit na vystoupení členů Sdružení Ty a Já, spolku Aleš, ZŠ Speciální Skupova ul., Happy Handicapu, kapely Leontýnka, divadla Jitule Dadule, Zdeňka Lahody, písničkáře Jindry Kejaka a na závěr zpěvačky Báry Zemanové. Zároveň mohou oslavit 20. výročí založení Sdružení Ty a Já.

Adéla Babanová a Daniel Pitín se představí v Galerii města Plzně

Tvorba současné české vizuální umělkyně Adély Babanové se ubírá skrze formy filmového vyprávění. Daniel Pitín je vzděláním malíř, přičemž systematicky rozvíjí i práci s koláží a pohyblivým obrazem. Jejich díla budou od 17. září až do konce letošního roku k vidění v Galerii města Plzně na výstavě s názvem Can you hear me? (česky: Slyšíš mě?).

Ukázka z díla Daniela Pitína.

Výstava představí dosud poslední dokončený filmový projekt Adély Babanové, který má rysy introspektivní sondy do soužití umělecké dvojice, a sérii maleb Daniela Pitína, které propojuje téma budoucnosti. Otázka Can you hear me? v názvu výstavy i katalogu, který u příležitosti výstavy galerie připravila, tak odkazuje na moment hledání at už shodných, či

protichůdných odpovědí dvojice svébytných umělců na různorodé dění okolního světa a zároveň zviditelňuje vnitřní nejistotu každého jednotlivce v procesu komunikace a jeho touhu být srozumitelný.

Architektem výstavy je vizuální umělec Tomáš Svoboda, grafický design katalogu připravil Jan Šiller, na koncepci katalogu a výstavy spolupracoval kurátor Martin Mazanec.

Září s Unii výtvarných umělců

Unie výtvarných umělců Plzeň (UVUP) zve do 12. září na prezentaci velkoformátových pláten svých členů, mladých umělců tvořících mimo UVUP, a umělců z Německa. Výstava s názvem Barva na ulici 2025 je k vidění v Proluce Křížíkových sadů a na Náplavce na Radbuze.

Unijní Galerie Jiřího Trnky na náměstí Republiky pak do 14. září nabízí výstavu děl Lukáše Haška s názvem Celej já – obrazy a skicákovky. Ve čtvrtek 18. září se pak koná vernisáž výstavy děl Gustava Fifky s názvem Inventura. Ta potrvá do 12. října.

Den architektury v Plzni

Hlavní část Dne architektury se v Plzni koná 4.–5. října. Letos se festival zaměří především na dědictví, které ve městě zanechali německy mluvící architekti. Účastníci se budou moci vydat po stopách profesorů německé průmyslovky v Plzni, navštívit místo někdejší dělnické kolonie na Karlově nebo si připomenout dílo proslulého Adolfa Loose. Dojde i na současnou architekturu. Akci připravuje spolek Pěstuj prostor, více informací na pestujprostor.cz.

Objektivem Plzeňanů: Sídliště Bory

V našem seriálu, v němž představujeme fotografie z depozitáře Archivu města Plzně, se věnujeme snímkům, jež zachycují ulice, náměstí či veřejné budovy. Tentokrát se v čase vrátíme na sídliště na Borech.

Výstavba tohoto třetího, nejmenšího a nejzdařilejšího obytného panelového souboru v regionu probíhala téměř současně s výstavbou sídliště Doubravka, o kterém jsme psali v minulém čísle. Obytný soubor Bory byl realizován v letech 1965–1972 a na jeho koncepci se podílelo hned několik autorů: Vladimír Belšán, Antonín Kurel a Josef Kasl. Další pak navrhovali jednotlivé samostatné stavby.

Podkladem k realizaci byl podrobný územní plán vypracovaný v roce 1963 Vladimírem Belšanem. Nová zástavba plynule navazovala na předválečnou čtvrt a členila území na dva otevřené bloky s pěší zónou uprostřed zakončenou komplexem vybavenosti. Do něho patřilo především centrální nákupní a společenské středisko Luna, jehož autorem byl František Lojda a které vzniklo v letech 1966–1974, dále komplex škol a výšková budova původně plánovaná jako tzv. hotelový dům. Ten měl svým obyvatelům nabízet komplexní služby hotelového typu, jako úklid nebo praní prádla. Myšlenka však nebyla realizována; budova na adrese U Borského parku 22 a 22a vedle dnešního sídla Dopravního inspektorátu

Nedatovaný snímek nabízí záběr na věžové domy v Heyrovského ulici.

Na snímku, který opět není datován, je zachycen už zabydlený blok domů mezi ulicemi Skupovou, Šimerovou, Ludka Píka a Mandlovou.

Výstavba borského sídliště probíhala v letech 1965–1972, kdy vznikl i tento záběr.

Takto vypadal interiér nákupního a společenského střediska Luna po roce 1974.

Zdroj: 4 x Archiv města Plzně

Policie ČR vždy sloužila jako standardní bytový dům.

Vzhledu celého sídliště prospělo řešení sedmi věžových domů umístěných při jeho okraji, které mohly být díky novým atypickým lichoběžníkovým stropním panelům koncipovány na půdorysu nepravidelného šestiúhelníku. Jednotlivé domy se navíc odlišovaly barvou zábradlí lodžii, provedených z vlnitého plechu. Autory návrhu domů byli Miroslav Hrubec a Václav Skalník.

Archiv města Plzně, který tento seriál připravuje, nadále pokračuje v budování sbírky fotografií a tímto se obrací na čtenáře s nabídkou převzetí originálů nebo digitálních kopií snímků Plzně do své péče.

Syn nádeníka Vojtěch Šíp z dílny vybudoval továrnu

Vojtěch Šíp se narodil 13. prosince 1855 v Plzni jako syn nádeníka Vojtěcha Šípa a jeho manželky Anny, rozené Benešové. S rodiči a sourozenci bydlel v Plzni na adrese Doudlevecká 15. Vyučil se zámečnickem a v roce 1874 si zřídil v Plzni zámečnickou dílnu, která se později rozrostla v továrnu. Ta dodávala zámečnické výrobky pro stavby, ale jejím hlavním sortimentem byl kovový nábytek a dětské kočárky.

Zakladatel továrny na kovové zboží Vojtěch Šíp se 11. září 1877 v Plzni v kostele sv. Bartoloměje oženil se s Barborou Lindauerovou (19. května 1854 Útušice–10. září 1893 Plzeň).

Z manželství se narodil syn Josef (16. srpna 1879–2. září 1916), dcera Marie (25. března 1883, 1904 provdaná za Rudolfa Štěpána), syn Augustin (12. září 1885–8. února 1958) a dcera Anna (24. července 1890, 1912 provdaná za Lubomíra Peču, zemřela 6. července 1973). Manželka Barbora zemřela na poporodní komplikace v září 1893, krátce po porodu mrtvé holčičky.

Svou provozovnu měl nejprve v Otakarových sadech čp. 301 (dnes sady 5. května 52).

V roce 1893 Vojtěch Šíp zakoupil pozemek na nároží dnešní ulice Malické a Pod Všemi svatými. Zde podle projektu firmy Müller a Kapsa vyrostl dvoupatrový obytný dům a tovární hala. Dokončeny byly v roce 1894. V roce 1911 podnik zaměstnával pět pomocníků a deset až dvanáct učňů. K výrobě používal parní motor, tři vrtačky a jeden soustruh.

Vojtěch Šíp zemřel 29. prosince 1916 a byl pohřben na Ústředním hřbitově v Plzni, stejně jako o několik měsíců dříve jeho syn Josef.

Po smrti zakladatele převzali továrnu jeho dědicové – dcera Anna, provdaná Pečová, a syn Augustin. Ten prodal svůj podíl sestře Anně, která se tak v roce 1918 stala jedinou majitelkou firmy.

Augustin byl právníkem, od roku 1929 působil v obecním zastupitelstvu i v městské radě a od 10. dubna 1933 do února 1939 byl prvním náměstkem starosty Ludka Píka. Byl aktivním pracovníkem v Sokole a od roku 1927 byl starostou Župy plzeňské. Od 1. září 1939 až do května 1945 byl vězněn v koncentračním táboře Buchenwaldu. Po návratu v roce 1945 se stal opět náměstkem předsedy národního výboru v Plzni. Na funkci ovšem rezignoval, neboť v letech 1945–1946 působil jako poslanec

Tovární hala na Roudné – původní název firmy je překryt firmou Kovopodnik

Zdroj: Archiv města Plzně

Prozatímního Národního shromáždění za národní socialisty a následně se stal poslancem Ústavodárného Národního shromáždění, kde setrval do voleb do Národního shromáždění roku 1948.

Anna Pečová postupně rozšířila firmu ještě o obchod se zbožím textilním, zejmé-

na ložními potřebami, a se zbožím galanterním a hračkami. Ve 20. letech minulého století měla firma sklad a prodejnu v Saské (dnes Rooseveltově) ulici. V roce 1928 bylo podle projektu plzeňského architekta Václava Neckáře přistavěno k tovární budově dvoupatrové dvorní křídlo s dílnami

a sklady. Továrna nadále dobře prosperovala a později začala používat značku Start. Na počátku 30. let minulého století byla prodejna přenesena do novostavby budovy Adrie na Klatovské třídě. Před druhou světovou válkou továrna zaměstnávala až 150 dělníků, v roce 1946 již jen 70 zaměstnanců. Svoji činnost ukončila v roce 1948, kdy byla ve firmě zavedena národní správa. Národní správcem byly ustanoveny Československé závody kovo-
dělné, n. p., v Praze.

Obchod zbožím textilním a galanterním, ložními potřebami a hračkami Anny Pečové v budově Adrie zanikl k 20. prosinci 1950.

Již na sklonku roku 1948 proběhla adaptace výrobních prostor pro potřeby Závodů léčebné mechaniky, n. p., závod Elzet Plzeň, který zde vyráběl zubolékařské nástroje. V roce 1951 byl název změněn na Chirana, n. p. Již v roce 1955 ale objekty převzal městský průmyslový podnik Kovoprav (později pod názvem Kovopodnik). Nadále zde probíhaly opravy lékařských nástrojů, chromování, opravy hydraulických zvedáků, vyrábělo se zde drátěné pletivo i kovový nábytek.

Štěpánka Pfliegerová
Archiv města Plzně

SOUTĚŽ Z HISTORIE PLZEŇSKÉHO PODNIKÁNÍ

V Plzni dlouhá léta působil ještě jeden Vojtěch Šíp – a to synovec zakladatele továrny. Tento Vojtěch Šíp se narodil v Plzni 10. června 1885 jako syn Františka Šípa a Kateřiny, rozené Ulčové. Vystudoval odbornou kamenosochařskou školu v Hořicích a v letech 1903–1907 Akademii výtvarných umění v Praze, kde byl Myslbekovým žákem. V Plzni a okolí vytvořil řadu pomníků, podílel se i na výzdobě řady staveb v Plzni. Zemřel 3. května 1931 a byl pohřben do rodinného hrobu Šípů na plzeňském Ústředním hřbitově, po boku strýce Vojtěcha i bratrance Josefa.

K jeho pracím patří například pomník J. K. Tyla stojící dnes na Mikulášském

náměstí v Plzni, pomník Stanka Vodičky v Revoluční ulici v Lobzích či pomník M. Jana Husa v Křimicích před zámkem.

Známý je jeho reliéf generála Mansfelda (na snímku), který v roce 1618 prvně

vojensky dobyl Plzeň. Tento reliéf, který vznikl u příležitosti 300. výročí této události, se nachází na domě v ulici:

- A/ Dřevěné
- B/ Zbrojnické
- C/ Rooseveltově?

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž z historie na adresu redakce nebo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do 20. září. Správná odpověď v červnové soutěži byla B/ Nacházela se v pohraničním pásmu a v padesátých letech minulého století byla rozbořena vojáky. Uspěla Vlasta Chaloupková.

SOUTĚŽ SE ZOO

Zoologická a botanická zahrada města Plzně má do konce října otevírací dobu od 8 do 19 hodin. Na první říjnový víkend plzeňská zoo připravila nabídný program. V pátek 3. října od 16:30 hodin se koná oblíbená akce Holou rukou i bosou nohou po zoo. V sobotu 4. října od 16 hodin se pak koná narozeninový koncert. Na Trampském notování písničkář Běda Šedířka Röhrich slaví devadesátiny a pozval si řadu hostů, třeba kapelu Komáři nebo Roberta Křesfána. Ve stejný den se slaví také Den zvířat a jejich ošetřovatelů. Naši čtenáři

mohou soutěžit o knihu **ZOO PLZEŇ 95 let**, která obsahuje množství historických fotografií a zajímavých informací.

Víte, že v expozici Zátoka ptakopysků v plzeňské zoo:

- A/ ptakopysk nikdy nežil
- B/ ptakopyskové vydrželi první dva roky po otevření
- C/ žije chovný pár ptakopysků podivných trvale

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž se zoo na adresu redakce nebo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do 20. září. Správná odpověď v červnové soutěži byla B / šestistinný hranol. Uspěl Jakub Svoboda.

Plzeň

RENZ

DEPO2015 DJKT.

V ZÁŘÍ

20:40–21:55
Muzikál